

[Kaj Rasmussen.]

herunder ikke mindst erhvervsvejledningen, naturligvis fortsat skal opretholdes og udbygges, således at man fastholder den bredest mulige kontakt med arbejdsmarkedet og med erhvervslivet. Det er jo det, der er meningen med alt det, vi her er i færd med, og derfor tror jeg, at det er meget værdifuldt, at vi nu får dette direktorat oprettet, at vi får „samling over tropperne“, hvis jeg må bruge det udtryk, og ligesom får det hele bragt ind i en bane, som vi kan være helt tilfreds med.

Når jeg har sagt dette, vil jeg også gerne sige, at vi nogle gange i udvalget har været inde på, om man ikke allerede nu kunne sætte en efterundersøgelse i gang, så vi ikke står og mangler et meget vigtigt materiale, når loven igen skal tages op til revision om 3 år. Det har vi drøftet ud fra den forudsætning, at det var meget rart at vide noget mere præcist om, hvad de handicappede, der henvender sig til revalideringscentre, har fået ud af deres henvendelse. Af mange grunde har det ikke været muligt at få et fuldstændigt billede af dette forhold ved den nugældende revisionsperiodes udløb. Dels har centrene måttet have en væsentlig tid til at opbygge deres apparatur, og de har også måttet bruge en rum tid til at finde deres egne ben, om jeg må sige det sådan, og dels vil der nok altid klæbe en del usikkerhed ved en opgørelse af sager fra en sådan startperiode. Efter yderligere 3 år skulle vi dog have fået en mulighed for at være nået så vidt, at der måtte være basis for en eller anden form for opgørelse.

Vi har derfor over for socialministeren rejst det spørgsmål, om man ikke kunne få sat en efterundersøgelse af revalideringscentrenes arbejde i gang. Vi fik det svar fra ministeren, at en sådan efterundersøgelse ville blive meget kostbar, hvis den skulle gøres på et fuldt sagligt og forsvarligt grundlag, det vil sige på et holdbart grundlag. Man måtte regne med, at beløbsstørrelsen i så tilfælde ville blive omkring 300.000 kr., og en sådan undersøgelse burde i så fald omfatte hele landet. Vi mente ikke og mener ikke, at vi kan og bør afse et så stort beløb til dette formål. Jeg kan for mit vedkommende godt se, at det er meget vigtigt, at man gør et sådant statistisk

arbejde grundigt, og jeg er også fuldstændig klar over, at det, som det også er fremhævet over for udvalget, og som jeg har nævnt, kan blive meget dyrt. Der er jo bl. a. den vanskelighed, at man ikke kan vide, hvad der ville være sket, f. eks. hvis centrene ikke var blevet oprettet. Et sammenligningsgrundlag mangler, og man kan derfor heller ikke uden statistiske finesser helt måle værdien af det arbejde, der bliver gjort.

Jeg ved, at der er nogle af centrene, der på egen hånd alligevel vil foretage efterundersøgelser, bl. a. ud fra den betragtning, at det er en del af centrenes helt naturlige arbejde og opgave; ja, det er jo ligefrem nævnt i revalideringslovens cirkulære, at det er nødvendigt, at centrene vedligeholder en forbindelse med de revaliderede en rimelig tid efter, at de er kommet i gang. Her er det min fornemmelse, at centrene nu har opbygget hele deres virksomhed, således at de virkelig nu kan afse den fornødne tid til sideløbende med deres øvrige arbejde at foretage en sådan undersøgelse foruden alt øvrigt og besværligt arbejde, som revalideringskonsulenterne og det øvrige centers personale i forvejen har. Men det er jo også nok værd at understrege — og det vil jeg gerne gøre herfra — at selvfølgelig kan en sådan undersøgelse ikke blive en videnskabelig efterundersøgelse med den videnskabelige efterundersøgelses tyngde, sådan som vi gerne ville have det. Alligevel er jeg glad for, at ministeren har erklæret sig villig til at undersøge, om det kan lade sig gøre på frivillighedens grundlag at lade 1, 2 eller måske 3 centre tage et vist antal sager af en af de seneste årgange frem til efterundersøgelse, gøre disse sager meget nøje op, lave en oversigt over dem og så til sin tid, umiddelbart før den næste lovrevision, følge dem op for at se, hvordan det er gået.

Hvor mange skal det så omfatte, kan man spørge. Jeg mener, at selv et mindre antal sager, f. eks. 800-1.000, ville kunne give os et ganske godt indblik i, både hvordan arbejdet er foretaget, og hvad der er kommet ud af det. En særlig omstændighed, der netop taler for denne fremgangsmåde, er, at revalideringscentre jo er tvunget til at arbejde i marken på erhvervslivets normale vilkår. Prøvestenen på deres arbej-